

Nr 103.

Av herr **Lindgren m. fl.**, om obligatorisk märkning av vissa importvaror.

Genom motioner vid 1922 (A. K. 89), 1923 (F. K. 114, A. K. 166) och 1926 (A. K. 204) års riksdagar har frågan om obligatorisk märkning vid import av en del utländska industrialster (vissa metallmanufakturvaror, guld-, silver- och nysilverarbeten samt handskar), i och för angivande av deras utländska ursprung, varit föremål för övervägande inom riksdagen. Nämnda motioner blevo emellertid av riksdagen avslagna under hänvisning till att frågan om importmärkning i hela dess utsträckning vore föremål för utredning i anledning av en av Sveriges Industriförbund den 10 mars 1922 till Kungl. Maj:t ingiven framställning. De i motionerna åsyftade importmärkningsåtgärderna å vissa däri angivna varuslag kunde sålunda förväntas bliva underkastade prövning i ett vidare sammanhang.

Frågan om märkning av importvaror har på senare tid ånyo blivit särskilt aktuell i samband med den igångsatta propagandan för svenska varor. Av allt att döma har den hittills bedrivna propagandan glädjande nog väckt ett livligt intresse hos allmänheten att vid sina inköp i ökad omfattning föredraga alster av svensk företagsamhet. När nu detta intresse en gång blivit väckt, synes det också vara ett rimligt krav, att den köpande allmänheten erhåller möjlighet att på ett enkelt och effektivt sätt själv kontrollera, att importvaror icke utbjudas såsom "svensk vara". Att medverka till realiserandet av en dylik kontrollmöjlighet synes oss vara en angelägenhet, som borde ligga statsmakterna varmt om hjärtat.

Såväl tillverkare som försäljare av utländska varor inom vissa branscher söka numera än mer än förut undvika att genom beteckning eller på annat sätt tillkännage varornas utländska ursprung, utan göra tvärtom allt för att med avseende å mönster, modeller, förpackning etc. efterbilda fabrikat av inhemsk tillverkning. Det torde för den skull icke heller höra till sällsyntheterna att då vederbörande köpare trott sig ha anskaffat en kvalitetsvara av svensk tillverkning han i stället begåvats med utländska alster av undermålig kvalitet. I allmänna marknaden salufördes exempelvis för någon tid sedan utländska bordsknivar, å bladen försedda med beteckningen "rostfri", samt ett varumärke, i vilket bl. a. ingick bokstaven E. Det torde ligga i öppen dag, att genom en dylik beteckning på varan allmänheten lätt bibringades uppfattningen att varan tillverkats i Sverige. Dels förekom ju å varan en kvalitetsbeteckning avfattad

på svenska och dels måste den i varumärket ingående bokstaven E. rikta uppmärksamheten på den svenska huvudplatsen för tillverkning av dylika alster, nämligen Eskilstuna. En sådan föreställning har också enligt vad vi erfarit faktiskt uppkommit hos den köpande allmänheten. Sedan det framkommit, att knivarna i verkligheten icke tillverkats av rostfritt stål, insändes nämligen klagomål å kvaliteten till ett av de större svenska företagen på området, som antogs ha tillverkat knivarna ifråga.

Missuppfattningar av antytt slag beträffande en varas tillverkningsort, vilka jämlikt nuvarande lagstiftning på området icke kunna förhindras, inverka givetvis menligt på avsättningen av de svenska företagens produkter. En obligatorisk ursprungsbeteckning å importvaror skulle därför säkerligen innebära ett välbehövt stöd för många industriers avsättning på hemmamarknaden. Samtidigt måste det uppenbarligen också anses vara ett viktigt *konsumentintresse* att förhindra säljaren att — för egen vinnings skull — missleda allmänheten med avseende å utbjudna varors ursprung. I sitt utlåtande över förenämnda motion vid 1923 års riksdag uttalade också första kammarens andra tillfälliga utskott, att den ifrågasatta märkningen av importerade varor med säkerhet skulle vara till gagn för såväl den konsumerande allmänheten som de av frågan berörda producerande företagen.

Några större olägenheter torde ett märkningsförfarande knappast behöva medföra för den svenska importhandeln. Importmärkningen borde nämligen endast omfatta sådana varuslag, beträffande vilka det vid verkställd utredning konstaterats, att vederbörande inhemska tillverkare anse behov därav föreligga, varjämte en viss kortare övergångstid lämpligen kunde föreskrivas för bestämmelsernas ikraftträdande. Härvid torde även böra framhållas, att för de utländska tillverkarna likaväl som för svenska exportföretag märkningsproceduren ingalunda är någon nyhet. Bestämmelser om obligatorisk importmärkning i större eller mindre utsträckning förekomma i ett flertal länder, såsom Amerikas Förenta Stater, Kanada, England samt våra nordiska grannländer, Danmark och Norge. Här nedan lämnas ett kortare sammandrag av i sistnämnda trenne länder gällande bestämmelser på området.

England.

Med stöd av lagen den 15 december 1926, vilken lag utgör ett tillägg till den ännu gällande "Merchandis Marks Act", hava förordningar rörande obligatorisk ursprungsbeteckning såväl vid *import* som *försäljning* och *skyltning* utfärdats för stora grupper av skilda varuslag. Här må endast nämnas följande:

Ett stort antal porslins- och lervaror, gummivaror, elektrisk ledningstråd, glödlampor, ett flertal slag av eggverktyg såsom knivar, saxar, rakhyvlar etc., kul- och rullager, pneumatiska verktyg, möbler, emaljerad zinkplåt och emalje-

rade badkar, mattor, vissa glasvaror, filthattar, vissa slag av järn- och stål-tråd, mättningsredskap, filar, handskar, skodon, tand- och rakborstar, instrument för kirurgiskt bruk, velocipeddelar, pumpar, carbonpapper samt vissa vävnader och beklädnadsartiklar m. m.

Norge.

Genom lag av den 21 juni 1929 bemyndigas Konungen att bestämma, att vissa varor icke må försälas eller utbjudas till försäljning i Norge eller införas från utlandet, med mindre å dem angivas, huruvida de äro norsk eller utländsk vara, eller deras produktions- eller ursprungsart.

Med stöd av dessa bestämmelser har förordning om märkningstvång sedan utfärdats beträffande tändstickor, textilvaror, jäst, målarpenslar och tandborstar, smör och potatis. Ansökningar om märkning av glasvaror, gummivaror, järn- och ställinor, kryssfanér och maskinremmar äro för närvarande föremål för prövning.

Danmark.

Genom lag av den 6 maj 1921 med bestämmelser om illojal konkurrens, har handelsministern lämnats bemyndigande att i samråd med huvudorganisationerna inom danskt näringsliv föreskriva, att vissa varor vid detaljförsäljning i Danmark skola vara försedda med ursprungsbeteckning.

Med stöd av nämnda bemyndigande har märkningstvång utfärdats för bl. a. följande varuslag:

Takpapp, elektriska mätare, elektriska motorer, förzinkade och emaljerade hushållsartiklar av järnplåt, knivar av olika slag, yxor, hammare samt diverse jordbruksredskap, emaljerade gjutjärnsvaror till hushållsbruk etc., målade och lackerade järnplåtsvaror, aluminiumvaror, dammsugare, skur- och tvättmedel, repslagerivaror, ståltrådslinor, tändstickor, byggnadsbeslag m. m., blyertspennor, färgpennor och kriter, målarpenslar, trådspik och träskruv av alla slag.

Bestämmelser om åtgärder för att genom märkning eller på annat sätt särskilja svensk och utländsk vara äro icke heller någon nyhet i vår ekonomiska lagstiftning. Såväl utan som efter framställning av riksdagen ha sålunda kungörelser i berörda hänseende utfärdats för vissa varuslag, bland vilka må nämnas skodon, sul- och bindsulläder, spelkort samt en del lantbruksprodukter.

Såsom förut omnämnts är det uppenbart, att ett märkningsförfarande icke bör omfatta alla varuslag. En utredning rörande vilka artiklar, som skola innefattas i märkningsbestämmelserna, är, om alla varugrupper i ett sammanhang

skola undersökas, givetvis synnerligen omfattande. Om ett önskvärt, snabbt resultat skall kunna ernås, bör därför utfärdandet av märkningsbestämmelser ske efter hand samt göras beroende på prövning efter framställning i varje särskilt fall. Härigenom vinner man, att märkningsbestämmelser snarast kunna utfärdas ifråga om varor, beträffande vilka man av erfarenhet vet att förväxlingar ofta göras med utländska alster och upplysning om ursprungsarten följaktligen är av särskild betydelse. Den erforderliga prövningen synes böra verkställas av Kungl. Maj:t efter hörande av de myndigheter, näringsorganisationer eller särskilt tillkallade sakkuniga, som kan anses av behovet påkallat. Då inom handelsdepartementet under flera år pågått ett utredningsarbete i frågan, torde för övrigt därstädes finnas sammanbragt ett rikt material för bedömandet av speciella varuslags lämplighet för och behov av importmärkning. På Kungl. Maj:t synes vidare böra ankomma att utfärda närmare föreskrifter rörande sättet för ursprungsbeteckningens anbringande och andra med märkningsförfarandet sammanhängande detaljföreskrifter, varvid givetvis bör tillses, att märkningen blir i möjligaste mån effektiv, utan att kostnaderna för densamma anbringande komma att ställa sig oskäligt höga.

Vidare bör givetvis överträdelse av eventuella bestämmelser beläggas med straffrättslig påföljd.

Då Kungl. Maj:t inom den gällande lagstiftningens ram torde äga befogenhet att utfärda föreskrifter rörande märkning av importvaror, hemställes under hänvisning till vad ovan anförts,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t på därom gjord framställning måtte ifråga om sådana varuslag, för vilka den begärda åtgärden befinnes erforderlig och lämplig, förordna, att dylik vara icke må från utrikes ort till riket införas för försäljning med mindre den är försedd med tydlig ursprungsbeteckning eller särskilt importmärke.

Stockholm den 21 januari 1932.

Ad. Lindgren.

Axel Nylander.

Carl Bengtsson.

J. B. Johansson.

Axel Sundberg.

Gustaf Tamm.